

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Регулювання криптовалют в Україні

(на прикладі Bitcoin)

Олег Чурій

Заступник Голови Національного банку України

Одеса, 20 вересня 2017 року

Що таке криптовалюта?

Згідно з визначенням FATF:

- **Віртуальні валюти** - засіб виразу вартості, яким можна здійснювати торгівлю в цифровій формі та який функціонує в якості:
  - 1) засобу обміну, та/або
  - 2) розрахункової грошової одиниці, та/або
  - 3) засобу зберігання вартості, але не є законним засобом платежу.

- **Криптовалюта (один з видів віртуальних валют)** - заснована на математичних принципах децентралізована конвертована валюта, захищена за допомогою криптографічних методів, тобто використовує криптографію для створення розподіленої, децентралізованої та захищеної інформаційної економіки.

***Bitcoin** – це перша із відомих криптовалют, яка з'явилась у 2009 році, і сьогодні є найбільш популярною, найбільш поширеною і найбільш дорогою з існуючих криптовалют*

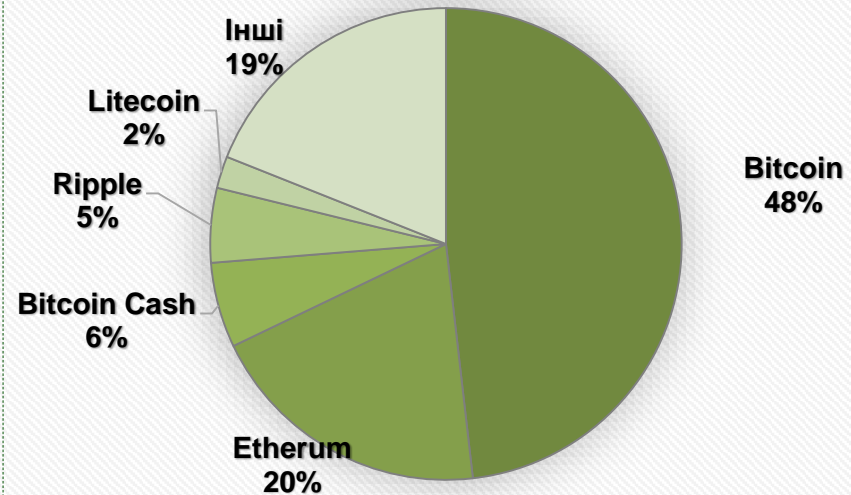
Характеристика ринку криптовалют у цифрах

₿ **137 млрд дол. США** становить загальний обсяг капіталізації ринку криптовалют (на 18.09.2017, згідно з даними coinmarketcap.com);

₿ **66 млрд дол. США** з них становить капіталізація Bitcoin;

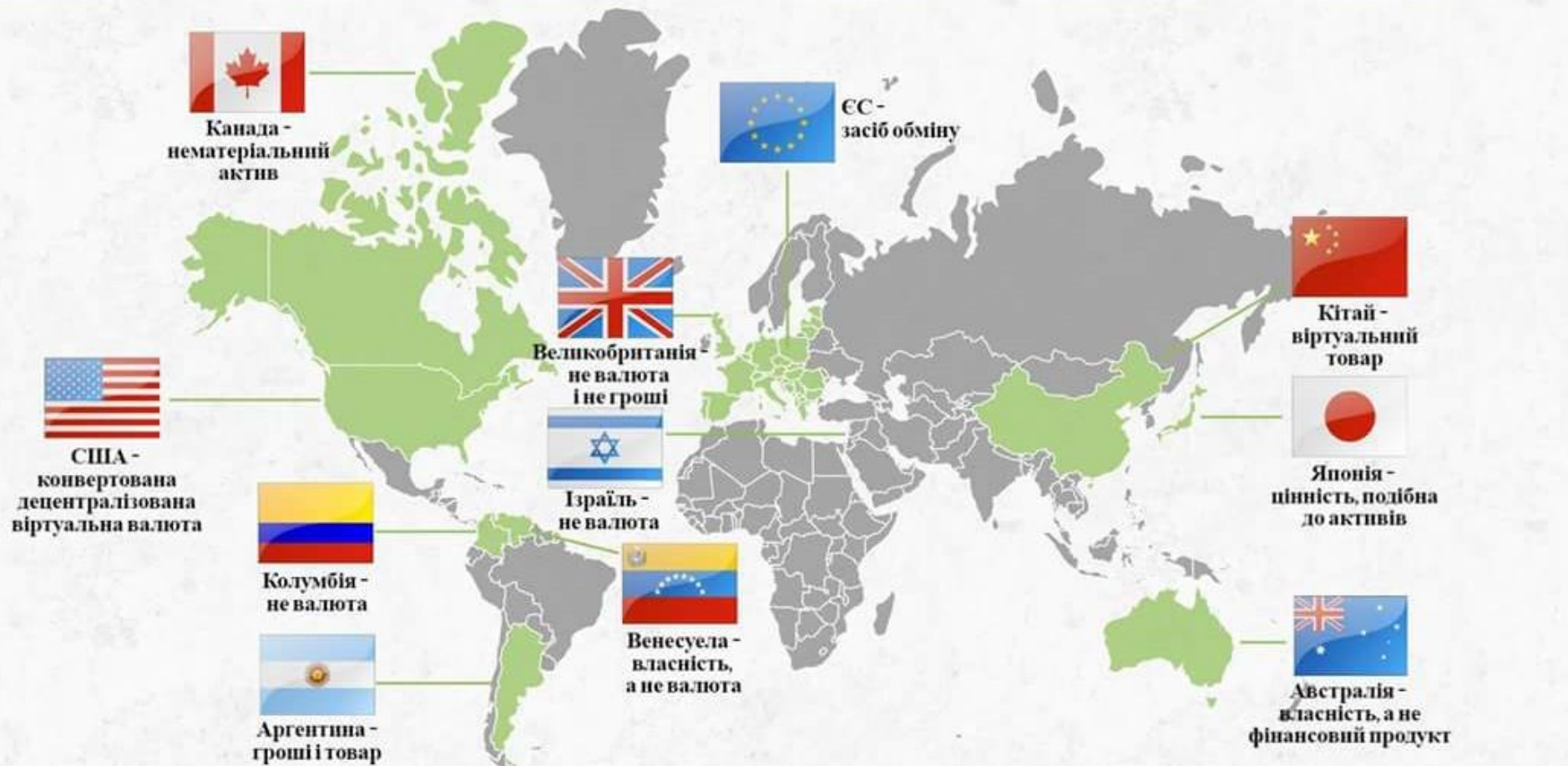
₿ **865** найменувань криптовалют торгується на ринку сьогодні

Топ-5 криптовалют за капіталізацією, % ринку

Підхід до визначення та регулювання Bitcoin в світі

Національний банк дотримується думки, що Bitcoin – не валюта, не валютна цінність, не електронні гроші і не грошовий сурогат. Оскільки не має жодної з притаманних їм ознак

В законодавстві України немає категорії, до якої можна віднести Bitcoin. Отже, на сьогодні, неможливо визначити чіткий статус та інструментарій для нагляду та регулювання операцій з Bitcoin. Визначення такого статусу ускладнюється відсутністю єдиного підходу до його класифікації у світі.

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Підхід до визначення та регулювання Bitcoin в світі

Правовий статус Bitcoin значно **відрізняється в різних країнах** світу.

Переважно в **розвинутих країнах** операції з Bitcoin офіційно **дозволені** (не заборонені).

Зазвичай розглядаються, як **товар** або **інвестиційний актив** і для цілей оподаткування підпорядковані відповідному законодавству. Іноді Bitcoin визнають розрахунковою **грошовою одиницею (валютою)**.

- **Визначення:** ЄС підготовлено проект Директиви, якою розмежовується поняття **ЕГ** та **«віртуальні валюти»**. **«Віртуальні валюти»** - цифрове представлення цінності, яка не випускається ні центральним банком ні органом держави і не є прив'язаною до валюти, не володіє юридичним статусом валюти або грошей, але приймається фізичними та юридичними особами як засіб обміну або для інших цілей, і яка може бути передана, збережене або продана в електронному вигляді.
- **Регулювання:** ЄЦБ підтримав Директиву ЄС, що вимагає **ліцензування** або реєстрації для **крипторіж**; До жовтня 2017 року ЄС має намір прийняти ряд поправок до існуючих законів по боротьбі з **відмиванням нелегальних доходів** та кілька статей присвятити крипто валютам;
- У 2015 році Європейський суд справедливості звільнив операції з Bitcoin від ПДВ, оскільки транзакції в цій валюті були віднесені до платіжних операцій з валютами, монетами, банкнотами. Суд рекомендував всім державам-членам ЄС виключити Bitcoin зі списку активів, які оподатковуються таким чином.

- **Визначення:** казначейство США класифікувало Bitcoin як конвертовану децентралізовану **віртуальну валюту** (2013); Комісія з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC) класифікувала Bitcoin як **товар** (2015); Податкове Управління США (IRS): Bitcoin оподатковується як **власність**; У 2016 Федеральний суддя постановив: "Bitcoin - **це кошти** в межах простого значення цього терміну".
- **Регулювання:** Bitcoin біржі мають отримувати ліцензії від відповідних державних органів.
- Окремі штати так само виробляють власні підходи до визначення та регулювання криптовалют (не лише Bitcoin), встановлюють свої вимоги.
- Сенату представлено законопроект про пом'якшення податкового навантаження на операції Bitcoin

Підхід до визначення та регулювання Bitcoin в світі

- Визначення: Personal Property Security Act: Bitcoin класифікується як «**нематеріальний актив**»; На Урядовому сайті Канади, з посиланням на Financial Consumer Agency of Canada визначено, що **криптовалюти є типом електронної валюти**, яка створюється з використанням комп'ютерного алгоритму. Відповідно, ними дозволено розраховуватись в інтернет-магазинах та звичайних магазинах, які приймають таку валюту.
- Регулювання: Bitcoin регулюється законами про боротьбу з відмиванням грошей та боротьбою з тероризмом
- Обкладається податком на прибуток
- Очікується запровадження законодавчого врегулювання проведення ICO на канадських біржах криптовалют.

- Визначення: податкові органи Ізраїлю (з 2017р): Bitcoin та інша криптовалюта **не підпадають** під юридичне визначення **валюти**, чи фінансове забезпечення, але можуть бути класифіковані як **оподатковуваний актив**;
- Регулювання: При продажі Bitcoin, продавець повинен буде сплатити **податок** на приріст капіталу у **25%**;
- Майнери, торговці Bitcoin розглядаються як **підприємства** - повинні сплачувати податок на прибуток, а також стягувати ПДВ у розмірі 17%.
- Відсутнє регулювання діяльності. У той же час, офіційно оголошено про розробку законодавчого регулювання ICO всередині країни.

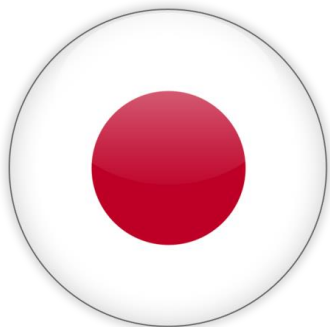

- Визначення: Bitcoin - **віртуальний товар**, а не валюта;
- Регулювання: з вересня 2017 року у Китаї заборонив проведення ICO, а також обмежило торгівлю віртуальними грошима на криптовалютних біржах.
- Національна асоціація інтернет-фінансів КНР розповсюджувала заяви, згідно з якими, **операції з криптовалютами знаходяться поза межами правового поля країни**.
- Очікується, що уряд у подальшому заборонить будь-які канали купівлі криптовалют своїми громадянами.
- Що стосується оподаткування, до моменту заборони продаж криптовалют міг **обкладатися ПДВ**, а дохід і прибуток в криптовалюті підлягають обкладенню податком на прибуток, прибутковим податком і податком на приріст капіталу.

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Підхід до визначення та регулювання Bitcoin в світі

- Визначення: В Японії Bitcoin визнається **цінністю, подібною до активів (asset-like values)**. Його продаж обкладається **японським аналогом ПДВ**. На додаток, криптовалюта визнається **платіжним інструментом**.
- Регулювання: Bitcoin у Японії врегульовано спеціальним законодавством, яке розповсюдило на криптовалюту **законодавство з протидії відмиванню незаконних доходів**, та застосувало до неї принцип **«знай свого клієнта»**.
- Окрім того, до місцевих криптовалютних бірж новим законодавством встановлено **вимоги з капіталу та аудиту**.
- У жовтні також планується зробити жорсткішим нагляд за ICO операціями, зокрема, шляхом встановлення специфічних норм бухгалтерської звітності по криптовалютним транзакціям.

- У Південній Кореї наразі відсутнє регулювання криптовалют, незважаючи на те, що це третій за величиною ринок. Наразі представлено проект, який має врегулювати операції з криптовалютами і відповідно до нього:
- Визначення: криптовалюти – це **інструмент обміну і електронний засіб заощаджень**.
- Регулювання: вимоги по капіталу криптобірж, ліцензування, вимога розміщувати кошти користувачів на застрахованому депозиті у сторонній структурі, заборона на проведення із криптовалютами низки високоризикових операцій. Також встановлюється кримінальна відповідальність за порушення криптовалютного законодавства

Найактивнішими гравцями на ринку криптовалют на сьогодні є Китай, Японія, США, Південна Корея, Австралія, Великобританія, Україна, Росія, Канада, країни ЄС та Латинської Америки

РФС: необхідно якнайшвидше визначити правовий статус Bitcoin й інших криптовалют в Україні

- *ІТ-індустрія є дуже важливою для розвитку української економіки. Держава зацікавлена в подальшому розвитку цього сектору та створенні сприятливих умов для стимулювання інновацій, тому члени Ради домовилися знайти оптимальне рішення та спільну позицію регуляторів фінансового ринку щодо криптовалют.*
- *За результатами дискусії учасники РФС вирішили, що необхідно створити при Міністерстві фінансів робочу групу, яка має провести більш ґрунтовний аналіз правового статусу Bitcoin й інших криптовалют в Україні та світі. Результати аналізу будуть покладені в основу для подальших напрацювань у нормативно-правовій площині.*